

Svanemærket

– et effektivt redskab til at
reducere klimabelastningen

Svanemærket er et effektivt redskab til at reducere udledningen af drivhusgasser. Svanemærket vurderer hele produktets livscyklus – fra råvarer til produktion, brug, bortskaffelse og genanvendelse. Den holistiske tilgang er afgørende for at mindske det samlede aftryk på miljø og klima.

Når produkter er certificeret med Svanemærket, er deres klimabelastning på flere måder reduceret. Svanemærkets krav har fokus på:

ENERGI Reduceret energiforbrug, energieffektivitet, omlægning fra fossil til bæredygtig, vedvarende energi – og dermed reduceret udledning af drivhusgasser

MATERIALER Overgang til bæredygtige materialer med mindre klimapåvirkning

KVALITET Øget produktlevetid gennem kvalitet og designkrav

AFFALD Genbrug, genanvendelse og affaldsminimering

Cirkulær økonomi og klima hænger sammen – og dermed bidrager tiltagene for at fremme cirkulær økonomi også til at reducere udledningen af drivhusgasser. Næsten halvdelen af disse udledninger stammer fra fremstillingen af produkter, vi bruger hver dag¹.

¹ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications/completing-the-picture-climate-change>

Sikrer reduceret klimapåvirkning uden at gå på kompromis med andre aspekter

Svanemærket anvender en helhedsorienteret tilgang for at sikre, at man ikke flytter en negativ miljøpåvirkning til et andet sted i livscyklus.

Det betyder, at Svanemærket stiller krav, der har en væsentlig indvirkning på det enkelte produkts klimapåvirkning – uden at gå på kompromis med biodiversitet, sundhed eller ansvarlig brug af jordens begrænsede ressourcer.

På den måde hjælper Svanemærket virksomheder med at reducere udledningen af drivhusgasser i hele værdikæden – uden at skabe andre miljøproblemer.

Kravene til svanemærkede produkter og ydelser evalueres løbende og skærpes på baggrund af den nyeste viden og markedsudviklingen. Det sikrer en vedvarende bæredygtig udvikling gennem ambitiøse, men realistiske krav. Reduktioner i drivhusgasudledninger opnås også, når svanemærkede

produkter og serviceydelser erstatter konventionelle alternativer, som har en større klimapåvirkning.

Et værktøj til at reducere klimabelastningen – for virksomheder, forbrugere og indkøbere

Svanemærket er et enkelt og effektivt værktøj for virksomheder til at kommunikere om engagement og handlinger, der reducerer deres påvirkning af miljø og klima. Det er det mest kendte miljømærke i Norden; 9 ud af 10 nordiske forbrugere kender Svanemærket, og troværdigheden er høj.

Forbrugere og offentlige indkøbere kan bruge mærket til at identificere produkter, der er blandt de bedste for miljø og klima.

Svanemærket bidrager aktivt til at nå flere af FN's verdensmål, særligt mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion samt mål 7, 9 og 13, der omfatter tiltag for at reducere klimaændringerne. På den måde gør Svanemærket det nemt og muligt for virksomheder at reducere klimabelastningen.

Sådan reducerer Svanemærket klimabelastningen

ENERGI

Reduceret energiforbrug, energieffektivitet, omlægning fra fossil til bæredygtig, vedvarende energi – og dermed reduceret udledning af drivhusgasser

Ved at reducere den mængde energi, vi forbruger, reduceres udledningen af drivhusgasser. Der stilles typisk energikrav til materialer, der anvendes i produktionen, men også til produktets energiforbrug i brugsfasen, hvis de har en betydelig indvirkning.

Eksempler på Svanemærkets krav:

- Strenge begrænsninger for energiforbrug findes på tværs af mange produktgrupper. Særligt fokus på brancher med højt energiforbrug: F.eks. produktion af papir- og tryksager, men også services såsom tekstilservice, hoteller og dagligvarebutikker skal overholde strenge energikrav.
- Bygninger skal opføres således, at der sikres et energibehov i brugsfasen, der er lavere end lovkrav.
- Møbler skal have et lavt energiforbrug i produktion af træplader samt papir, der indgår i laminater. Derudover er der krav om lavt energiforbrug i standby-tilstand, til f.eks. skriveborde. Her har en analyse vist, at de CO₂-udledninger, der er forbundet med et svanemærket elektrisk hæve-sænke-bord, blev reduceret med mere end 20 % sammenlignet med et tilsvarende gennemsnitligt hæve-sænke-bord på markedet².

Energieffektivitet

Energieffektivitet er vigtig for at reducere udledningen af drivhusgasser. Kravene stilles for at fremme et optimeret og bæredygtigt energiforbrug.

Eksempler på Svanemærkets krav:

- Trykkerier belønnes for energiscreening og for at have en plan for energieffektive tiltag.
- Hoteller belønnes for at bruge varmepumper og andre energieffektive tiltag såsom optimeret ventilation og automatisk styring af lyset.
- Tekstil- og rengøringservices skal leve op til flere transportkrav, der fremmer energieffektivitet. F.eks. skal chaufførerne uddannes i miljørigtig kørsel, og køretøjerne skal overholde de gældende udledningsstandarder.

Omlægning fra fossil til bæredygtig, vedvarende energi

Energikilder spiller en vigtig rolle ved opgørelsen af et produkts eller en tjenesteydelses klimapåvirkning. Hvor det er relevant og styrbart, stilles der krav for at fremme overgangen fra fossile brændstoffer til bæredygtig, vedvarende energi. Hvor det er relevant, prioriteres lokalt produceret energi (f.eks. solceller og solvarme).

Eksempler på Svanemærkets krav:

- Brændsler til transport indeholder en stor andel af vedvarende ressourcer, der stammer fra bæredygtigt producerede og kontrollerede kilder.
- Investeringsfondes beholdning i udvinding og raffinering af fossile brændsler er begrænset.
- Hoteller og bygninger belønnes for at bruge solcelleanlæg og solvarmepaneller.

Reducerede udledninger af drivhusgasser

For at reducere klimabelastningen stiller Svanemærket også krav til udledninger af drivhusgasser. F.eks. krav om beregning, der kan identificere hotspots for udledning af drivhusgasser med enten en grænseværdi eller en reduktionsplan. Grænseværdien kan stilles for en specifik proces, en enkelt livscyklusfase eller flere faser afhængigt af, hvor klimapåvirkningen anses for særlig betydelig.

Eksempler på Svanemærkets krav:

- Brændsler til transport skal leve op til en grænseværdi for udledning af drivhusgasser i hele produktionskæden fra produktion af råvarer til tankstationen.
- Ved fremstilling af LCD-skærme til tv-apparater og projektorer skal der installeres et reduktionssystem, der opsamler og destruerer gasser, for at reducere udledningen af gasser med et meget højt globalt opvarmningspotentiale (global warming potential - GWP).
- Tekstilservices skal leve op til en grænseværdi for udledning af drivhusgasser fra både forbrugt brændsel og elektricitet.
- Trykkerier belønnes for at screene deres udledning af drivhusgasser.

² CO₂-Bespærelser ved et svanemærket skrivebord, Implement Consulting Group 2020. https://www.ecolabel.dk/~/-/media/Ecolabel/Files/Svanen-og-Blomsten/Cases/Afrapportering_CO2-svanemærket-skrivebord_revideret_151220.ashx?la=da

MATERIALER

Overgang til bæredygtige materialer med mindre klimabelastning

De materialer, der anvendes i produktionen, er ofte af høj relevans, når det drejer sig om udledning af drivhusgasser. Svanemærket fremmer overgangen til mindre klimabelastende materialer ved at stille krav til brug af recirkulerede og fornybare materialer, ofte suppleret med krav for bæredygtigt dyrkede og kontrollerede kilder. Oftest stilles kravene i forhold til valg af råvarer, men når det er relevant, kan de også stilles til brug af ressourcer i produktions- og brugsfasen. Ligesom energieffektivitet spiller ressourceeffektivitet også en vigtig rolle i forhold til at reducere udledningen af drivhusgasser.

Eksempler på Svanemærkets krav:

- Papirprodukter skal indeholde recirkulerede og/eller certificerede træfibre.
- Levende lys skal være fremstillet af stearin, et fornybart råmateriale, ikke fossilbaseret paraffin.
- Tonerkassetter skal genfremstilles.
- Møbler skal leve op til krav om brug af genanvendt metal og plast.
- Hoteller og restauranter skal leve op til krav om automatisk dosering af opvaskemidler og have et doseringssystem til rengøringsmidler for at undgå overforbrug.

KVALITET

Øget produktlevetid via krav til kvalitet og design

Udledning af drivhusgasser kan reduceres ved at sikre produkter af god kvalitet med lang levetid. Det bidrager til at reducere det samlede forbrug og dermed bliver behovet for nye produkter mindre. Dette mindsker både ressourceforbrug og spild. Produkter af god kvalitet er ofte mere velegnede til genbrug.

Eksempler på Svanemærkets krav:

- Møbler skal leve op til krav til styrke og holdbarhed og have en udvidet garanti og tilgængelige reservedele.
- Tekstiler skal leve op til krav om farveægthed og krympning.
- For kontormaskiner skal reservedele være tilgængelige i en periode på fem år efter købstidspunktet.
- Vaskemidler skal leve op til skrappe krav til vaskeeffektivitet ved lave temperaturer, og de skal omfatte vejledning til forbrugere om optimale vasketemperaturer.

AFFALD

Genbrug, genanvendelse og affaldsminimering

Genbrug, genanvendelse og mindre affald reducerer behovet for nye råmaterialer og produktion. Hvor der er styrbarhed og forbedringspotentiale, kræver Svanemærket, at affaldet begrænses og sorteres. Hvor det er relevant, er der krav til design- og produktionsfaserne for at sikre, at produktet er fremstillet af materialer, der er egnede til genbrug og genanvendelse – og at det er udformet på en måde, der gør genanvendelsen mulig.

Svanemærket stiller også strenge krav til kemikalier, der muliggør genanvendelse og genbrug uden skadelige kemikalier, hvilket fremmer cirkulær økonomi og reducerer klimapåvirkningen.

Eksempler på Svanemærkets krav:

- Dagligvarebutikker, hoteller og restauranter skal minimere mængden af usorteret affald til forbrænding.
- Hoteller og restauranter skal løbende måle mængden af madspild. Tiltag, der reducerer madspild, belønnes.
- Bygninger skal sortere affald i flere fraktioner.
- I møbler skal metaldele være nemme at demontere med henblik på genbrug eller genanvendelse.
- For rengøringsprodukter er der krav til design for genanvendelse af emballage. Det skal også være muligt at genanvende hovedmaterialerne i emballagen i eksisterende genanvendelsessystemer i Norden.
- For kosmetik reduceres spild med et krav til tømningniveauet af emballagen.